

ΝΑΣΕΡ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΑΙ. ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ

Κυριακός Θ. Νικολάου-Πατραγαῖς

Ἐπίκουρος καθηγητῆς ἰσλαμικοῦ δικαίου πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Σύνοψις: Ἐξετάζεται ἂν ἡ μαρτυρία τοῦ Σάμη Σάραφ περὶ τοῦ «συντρόφου Χάλεντ» τῆς Ράϋα (Κ.Κ.Αιγύπτου) ἦτοί τοῦ καθηγητοῦ Φουάντ Μόρση, ἀναθεωρεῖ τὴν παραδεδομένην ἀρχὴν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ καθεστῶτος γνώσεως τοῦ προσώπου.

Λέξεις κλειδιά: Νάσερ, Σάμη Σάραφ, Φουάντ Μόρση, Ράϋα (Κ.Κ.Αιγύπτου)

Ἡ σχέσηις τοῦ Νάσερ πρὸς τοὺς αἰγυπτίους κομμουνιστὰς ὑπῆρξε περίεργος εἰς σημεῖον, ὥστε ὁ παρακολουθῶν τὴν ἐν τῷ χρόνῳ ἐκτύληξίν τῆς ν' ἀπορροῆ καὶ νὰ περιπλέκεται διαρκῶς. Ἡ διακύκμανσις τῆς σχέσεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ἤρχισεν ἀπὸ τῆς στενῆς συνεργασίας διὰ νὰ διέλθῃ ὅλα σχεδὸν τὰ στάδια τῆς σφοδρᾶς συγκρούσεως καὶ νὰ καταλήξῃ καὶ πάλιν ἐν τέλει εἰς τὴν συνοδοιπορείαν ἐκφεύγει τοῦ σκοποῦ τοῦ παρόντος. Δὲν προτίθεται ἐδῶ ν' ἀναλύσω ἢ ἀκόμη καὶ νὰ ἐξετάσω τοὺς βαθυτέρους λόγους αὐτῆς τῆς ἰδιομόρφου καταστάσεως, ἡ ὁποία ἀκόμη συνεγείρει τὸν κάλαμον δοκίμων συγγραφέων καὶ ἐξαιρέτων ἐπιστημόνων¹. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ὀφείλω νὰ σημειώσω, πρὸς ἄρσιν οἰασθήποτε παρεξηγήσεως, εἶνε, ὅτι ἡ ἀρχικὴ φιλία ἐσχετίζετο πρὸς μίαν συγκεκριμένην τάσιν τοῦ αἰγυπτιακοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος τῆς μέσης περιόδου, τὴν Χαντέτο, διὰ νὰ καταλήξῃ ἐν τέλει καὶ πάλιν αὐτὴ ἡ φιλία ν' ἀφορᾷ μίαν μόνον τάσιν αὐτοῦ, τὴν τῆς Ράϋα, ἐνῶ ἡ ἐνδιάμεσος σφοδρὰ συγκρούσις περιέλαβεν ἀμφοτέρας τὰς κυριωτέρας τάσεις τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ κομμουνιστικοῦ κινήματος τῆς εὐθύς πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως περιόδου, τῆς τε Χαντέτο καὶ τῆς Ράϋα².

Ἀσχοληθεῖς ἐκτενῶς, οὐ μόνον λόγῳ ἰδεολογίας ἀλλὰ καὶ ἐρευνητικοῦ δι-

1. Ὅρα τὰς συγκεντρωθείσας μελέτας παρὰ Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγαῖ, Ἀραβοῖσλαμικὸς κόσμος. Πηγαὶ ἰδεολογίας, ἱστορίας, πολιτικῆς, πολιτισμοῦ, ἐν Ἀθήναις, σσ. 440-609.

2. Ὅρα Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγαῖ, Τὸ κομμουνιστικὸν κίνημα Αἰγύπτου [Islamica, arabica et turcica II], ἐν Ἀθήναις 2011, σσ. 55 ἐπ.

αφέροντος εἰς αὐτὸ τὸ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του, καὶ δὴ καὶ εἰς παγκόσμιον ἐπίπεδον, κομμουνιστικὸν κίνημα, συγγράψας ἐν ἔτει 2011 εἰδικὴν περὶ αὐτοῦ μονογραφίαν³, διεπίστωσα, ὅτι τὸ προσφερόμενον ὑλικὸν συγγραφῆς αὐτῆς τῆς ἱστορίας εἶνε μὲν ἄφθονον, πλὴν ὅμως οὐχὶ πλήρες. Διότι πολλοὶ ἴσως δὲν ἠθέλησαν νὰ τοποθετηθοῦν σχετικῶς, ἄλλοι παρεκράτησαν δι' ἑαυτοὺς τὰ ὑποπεσόντα εἰς τὴν κατοχὴν των στοιχεῖα, τρίτοι προετίμησαν τὴν ἀπόκρυψιν, ἄλλοι τὴν ἀποσιώπησιν, ἄλλοι τὴν διαστρέβλωσιν καὶ ἄλλοι ἀπλῶς τὴν συγγραφὴν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν στοιχείων, χωρὶς τὴν προσθήκην κατὶ νέου. Ἄλλως τε, δὲν εἶνε πολλοὶ αἱ σχετικαὶ συστηματικαὶ ἐργασίαι· αἱ πλεῖστοι συνεγράφησαν κατὰ κανόνα πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὴν τῷ ὄντι σοβαρὰν πηγαίαν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν τοῦ καθηγητοῦ Ρέφαατ ἁλ-Σαῆντ, τῆς ὁποίας ὁ ἀμητὸς συνεκεντρώθη εἰς πέντε ὀγκώδεις τομεῖς⁴. Ἐθεώρησαν οἱ ὀψίμως συγγράψαντες, ὅτι τὸ πεντάτομον ἔργον τοῦ καθηγητοῦ Ρέφαατ ἁλ-Σαῆντ ἐδίδεν εἰκόνα εὐνοϊκὴν καὶ μεροληπτικὴν ὑπὲρ τῆς Χαντέτο, οὔσης καὶ τῆς κυριωτέρας, κατ' ἐμὲ κριτὴν, ὀργανώσεως τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος Αἰγύπτου, καὶ οὕτω, συγγράφοντες, προέβαλλον τὴν δρᾶσιν ἐκείνων τῶν ὀργανώσεων, εἰς τὰς ὁποίας καὶ ἀνήκον. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἀνακύπτει, διότι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν καθηγητὴν Ρέφαατ ἁλ-Σαῆντ, οἱ ἐπίλοιποι συγγραφεῖς δὲν ἦσαν ἱστορικοὶ καὶ δὲν ἐγνώριζον τὰς ἀπαιτήσεις καὶ τὰ βάρη αὐτῆς τῆς πειθαρχίας. Εἰργάσθησαν ἐρασιτεχνικῶς καὶ οὕτως ἐζημίωσαν οἷον ἔργον ἐθεώρησαν ὅτι προσφέρουν⁵. Ἐξαίρεσιν εἰς αὐτὸν τὸν κανόνα ἀποτελεῖ ἡ ἐπὶ τῶν γραφῶν τοῦ Ρέφαατ ἁλ-Σαῆντ στηριχθεῖσα ἐργασία τοῦ καθηγητοῦ Ραοῦφ Ἀμπᾶς⁶, μὴ ὄντος τοῦ ἰδίου κομμουνιστοῦ ἢ ἔστω μαρξιστοῦ καὶ ἀσχοληθέντος μόνον μὲ ἐνίας πλευρᾶς τοῦ ἔργου τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Χαντέτο Ἐρρίκου Κουριέλ⁷.

Ἐκτοτε πάντες οἱ ἱστορικοὶ, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδεολογικοῦ ρεύματος ἀναδράμουν εἰς τὸ πεντάτομον τοῦτο ἔργον, θεωροῦντες ὅτι ἀποτελεῖ — καὶ πράγματι ἀποτελεῖ — σημεῖον ἀναφορᾶς. Οὕτω καὶ ὁ γράφων ἐκεῖθεν ἐδιδάχθη τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐν λόγῳ ἱστορίας, τοῦλάχιστον μέχρι τοῦ σημείου εἰς τὸ ὁποῖον τοῦτο σταματᾷ.

3. Αὐτόθι.

4. Ρέφαατ ἁλ-Σαῆντ, Ταρήχ ἁλ-χάρακα ἁλ-σουεῦα ἁλ-μασρέεα, τ. Α' -Ε', ἐν Καῖρω (ἄ.ἔ.).

5. Ὅρα λ.χ. Ἄμπου Σαῖφ Υοῦσεφ, Οὐαθάεκκ οὐὰ μαουάκεφ μὲν ταρήχ ἁλ-ύασᾶρ ἁλ-μάσρῳ 1941-1957, 8ον σχῆμα, ἐν Καῖρω, 1988, 1149 σελ.

6. Ραοῦφ Ἀμπᾶς, Αουράκκ Χένρη Κουριέλ οὐ ἁλ-χάρακα ἁλ-σουεῦα φῆ μάσρ, ἐν Καῖρω 1988.

7. Περὶ αὐτοῦ, ὅρα τὴν βιογραφίαν του ὑπὸ Gilles Perrault, *Un homme à part*, ἐν Παρισίοις 1984.

Ὁ καθηγητὴς Ρέφαατ ἄλ-Σαήντ ἀνεφέρθη διεξοδικῶς καὶ εἰς τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα Αἰγύπτου-Ράϋα (τὸ τελευταῖον τοῦτο προσωνύμιον προσεδόθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων των, ἄλλων κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων, κομμουνιστῶν, διὰ λόγους διακρίσεως, ὡς ἐκ τοῦ τίτλου τῆς ὑπ'αὐτῶν ἐκδιδομένης ἑφημερίδος Ράϋετ ἄλ-σάμπ, τ.ἔ. Σημαία τοῦ λαοῦ), ἰδρυθὲν τῷ 1949 ὑπὸ δύο μετεκπαιδευθέντων εἰς Παρισίους διδακτόρων τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, τῶν καθηγητῶν Φουάντ Μόρση⁸ καὶ Ἰσμαήλ Σάμπρη Ἀμπντάλλα⁹, οἱ ὅποιοι διετήρουν ἐπαφὰς μὲ τὸ Κ.Κ.Γ. καὶ ἠθέλησαν νὰ δημιουργήσουν ἓν νέον κόμμα, μακρὰν τῶν ὑπαρχόντων, κατὰ τὰς προδιαγραφὰς αὐτοῦ. Τὸ Ράϋα εἶχεν ἄκαμπτον πειθαρχίαν καὶ ἰδεολογικὴν βάσιν ἀνάλογον ἐκείνης τοῦ Κ.Κ.Γ. τῆς συγκεκριμένης περιόδου¹⁰.

Γενικὸς γραμματεὺς ἀνέλαβεν ὁ Φουάντ Μόρση, λαβὼν ὡς ὄνομα παρανομίας τὸ «σύντροφος Χάλεντ». Ἐκυκλοφόρει δὲ ἡ φήμη, ὅτι μόνον τὰ μέλη τοῦ Π.Γ. ἐγνώριζον ποῖος ἦτο ὁ «σύντροφος Χάλεντ», λόγῳ καὶ τῆς μνημειώδους μυστικοπαθείας ἀλλὰ καὶ τῶν σκληρῶν κανόνων πειθαρχίας καὶ συνωμοτισμοῦ ποὺ ἠκολούθει αὐτό. Ἐξ αὐτῆς τῆς φήμης προέκυψεν ἡ θέσις, τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ υἰοθέτησα, ὅτι οὔτε αἱ αἰγυπτιακαὶ ἀρχαὶ ἐγνώριζον τὸν ὄπισθεν τοῦ «συντρόφου Χάλεντ» ὑποκρυπτόμενον¹¹. Δὲν εἶχομεν, ἄλλως τε, στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα θὰ ἠκύρουν τὴν θέσιν αὐτήν, καίτοι ἡ τοιαύτη ἐδημιούργει πληθὺν ἐρωτηματικῶν, ἀφ'οὔ αἱ ὑπὸ τοῦ Ζακαρέϋα Μόχη ἄλ-Ντὴν¹² ἰδρυθεῖσαι καὶ ἐπὶ Σαλάχ Νάσερ τελειοποιηθεῖσαι μυστικαὶ ὑπηρεσίαι τῆς Αἰγύπτου (μουχαμπαρατ) ἦσαν ὑποδειγματικῆς λειτουργίας. Μάλιστα ὑπεστηρίχθη, ὅτι ὁ ἴδιος ὁ πρόεδρος Νάσερ ἐκίνησεν ἐπὶ ματαίῳ γῆν καὶ οὐρανὸν πρὸς ταυτοποίησιν τοῦ προσώπου.

Τὴν πλάνην ταύτην — ἐὰν πρόκειται περὶ πλάνης — ἦλθε νὰ ἄρη ἡ μαρτυρία τοῦ ἐξ ἀπορρήτων τοῦ προέδρου Νάσερ Σάμη Σάραφ¹³, ὁ ὁποῖος

8. Περὶ αὐτοῦ, ὄρα *Ρέφαατ ἄλ-Σαήντ*, Σήρα δάτεϋα λὲ μουναντέλη ἄλ-ύασάο, ἐν Καῖρω 1999, σσ. 353 ἐπ.

9. Περὶ αὐτοῦ, ἐνθ' ἀνωτ. σημ. 7, σποράδην.

10. *Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγάς*, μνημ. ἔργ. σσ. 353 ἐπ. Περὶ τοῦ Κ.Κ.Γ., ὄρα *Ζὰν Ἐλλενστέϊν*, Τὸ γαλλικὸ κομμουνιστικὸν κόμμα, μετάφρασις *Ξενοφ. Γιαταγάνα*, ἐν Αθήναις 1977.

11. *Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγάς*, αὐτόθι.

12. Περὶ αὐτοῦ, ὄρα προχειρῶς Ἰ. Στασινοπούλου, Διδακτικὸν λεξικὸν τῆς ἀραβικῆς γλώσσης, [Ἐργαστήριον ἰσλαμικοῦ δικαίου καὶ ἀραβοῖσλαμικῶν σπουδῶν. Σειρὰ διατριβῶν καὶ μελετημάτων ἀρ. 3, ἐν Αθήναις 2020, σ. ἐμοῦ, Νάσερ, Ὁ ἄνθρωπος, ἡ ἰδεολογία, ἡ ἐπανάστασις, ἐν Αθήναις 2019, σ. 747.

13. Περὶ αὐτοῦ, *Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγάς*, Ἀδελφοὶ Μουσουλμᾶνοι. Ἡ μήτρα τῆς ἰσλαμιστικῆς ἐνόπλου βίας. Ἡ μαρτυρία τοῦ ἐξ ἀπορρήτων τοῦ ἐθνάρχου Νάσερ Σάμη Σάραφ, ἐν Αθήναις 2017, σσ. 18 ἐπ.

μᾶς προσφέρει μίαν ἄλλην εἰκόνα· «Ὁ πρόεδρος Νάσερ, ἡμέραν τινὰ τοῦ ὀκτωβρίου 1964, ἐκάλεσε πρόσωπόν τι — ἐλπίζω ὁ ἀναγνώστης νὰ μὲ συγχωρήσῃ περὶ τῆς μὴ ἀναφορᾶς ὀνομάτων διὰ λόγους ἠθικῆς καὶ ἀρχῶν —, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ πρόεδρος ἐπεθύμει διακαῶς νὰ γνωρίσῃ τίς ἐπὶ τέλους εἶνε ὁ σύντροφος Χάλεντ.

»Τοῦ εἶπεν ὁ πρόεδρος· «Θὰ σοῦ ὑποβάλω μίαν μόνον ἐρώτησιν, καὶ εἶμαι βέβαιος, λόγῳ τῆς συνδεούσης ἡμᾶς σχέσεως, ὅτι θὰ μοῦ ἀπαντήσῃς, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τοῦ πατριωτισμοῦ σου καὶ τῆς πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἀφοσιώσεώς σου. Νὰ εἶσαι βέβαιος, ὅτι οὐδέποτε ὁ σκοπός μου εἶνε ν'ἀποκαλύψῃς μυστικὰ ἢ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον σοῦ εἶνε προσφιλές. Σὲ παρακαλῶ ὅμως νὰ εἶσαι εἰλικρινής, καθὼς ὑπῆρξες καθ'ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου σου».

»Ἐξεπλάγη ὁ ἐπισκέπτης καὶ εἶπεν· «Ἐρώτησον πρόεδρε, ποία εἶνε ἡ ἐρώτησις;».

»Ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος· «Ποῖος εἶνε ὁ σύντροφος Χάλεντ;».

»Ἡ ἐρώτησις προεκάλεσεν ἔκπληξιν, κατόπιν ὅμως σκέψεως, μὴ διαρκεσάσης ἄνω τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ, ἀπήντησεν εἰς τὸν πρόεδρον, ὅτι ὁ σύντροφος Χάλεντ εἶνε ὁ καθηγητὴς Φουάντ Μόρση.

»Ὁ πρόεδρος Νάσερ, πρὸ τῆς κλήσεως τοῦ ἐπισκέπτου, ἐπὶ δίμηνον περίπου, ἐμελέτα βιβλία καὶ μελέτας πέντε προσώπων, μεθ'ῶν καὶ τοῦ Φουάντ Μόρση, φθάσας μᾶλλον εἰς βεβαιότητα ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ προσώπου τοῦ καθηγητοῦ Φουάντ Μόρση, πλήν ἠθέλησε νὰ ἄρῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα ἴχνη ἀμφιβολίας, λαμβάνων πλήρη διαβεβαίωσιν δι' ἐνὸς προσώπου γνωρίζοντος μετ' ἀκριβείας τίς εἶνε ὁ σύντροφος Χάλεντ, ὅπερ καὶ ἐπεβεβαίωσε τὰς ἐντόνους ὑποψίας του.

»Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἐπισκέπτου, τοῦ εἶπεν ὁ πρόεδρος· «Ἔσο βέβαιος, ὅτι οὐδεὶς γνωρίζει αὐτὴν τὴν συνάντησιν (...).».

»Μετὰ τὸ πέρας τῆς συναντήσεως αὐτῆς, μοὶ ἀνέθηκεν ὁ πρόεδρος, ὅπως ἐπικοινωνήσω μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Φουάντ Μόρση πρὸς καθορισμὸν συναντήσεως. Ὁμοίαν ἀνάθεσιν ἔλαβε καὶ ὁ κ. Ἄλη Σάμπρη.

»Συνητητήθην κατ' ἐπανάληψιν μετὰ τοῦ καθηγητοῦ Φουάντ Μόρση. Κατὰ τὴν πρώτην μας συνάντησιν ἠρώτησα αὐτόν, διατί εὐρίσκεται συνεχῶς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Μοῦ ἀπήντησεν· «Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὲ βλέπετε, εἶμαι ἐδῶ». Ἐδημιούργησα μίαν μορφὴν ἀμέσου ἐπαφῆς μαζῆ του, πληροφορησας αὐτόν περὶ τοῦ διαφέροντος τοῦ προέδρου περὶ τῶν γραφομένων του.

»Ταῦτὸ συνέβη καὶ μὲ τὸν κύριον Ἄλη Σάμπρη, συζητήσαντες (:μετ' αὐτοῦ) περὶ τοῦ πενταετοῦς σχεδιασμοῦ, τὴν πολιτικὴν δρᾶσιν, τὰς πολιτικὰς ὁργανώσεις καὶ τὴν Σοσιαλιστικὴν Ἐνωσιν, καθὼς καὶ περὶ τῆς ὀπτικῆς του περὶ τῶν ὑπαρχουσῶν ὁργανώσεων, τῆς λαϊκῆς δράσεως, κ.ἄ. Τοῦ ἐζητήθη ἀκόμη νὰ καταθέσῃ τὰς ἐπόψεις του περὶ τῆς ἀναπτύξεως καὶ βελτιώσεως τῆς δράσεως.

»Εἰς μίαν ἄλλην συνάντησιν καὶ ἐνῶ τοῦ εἶχον ζητήσῃ νὰ καταθέσῃ τὴν γνώμην του περὶ τῆς δοκιμῆς καὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως, ἐκεῖνος μοὶ κατέθηκε μελέτην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐθέως καὶ εὐκρινῶς ἐτοποθετήθη σχετικῶς. Κατὰ τὸ τέλος τῆς συναντήσεως ἠτήσατο ὅπως συναντήσῃ τὸν πρόεδρον Νάσερ, ὅστις τῷ ἔδωκε ἀκρόασιν εἰς ὀλιγώτερον τῆς μιᾶς ἑβδομάδος.

»Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μετὰ τοῦ προέδρου Νάσερ συναντήσεως, τὸν ἀπεκάλυψε λέγων ὅτι ἐγνώριζεν ὅτι ὁ σύντροφος Χάλεντ ἦτο αὐτὸς οὗτος ὁ καθηγητῆς Φουάντ Μόρση, ὅποτε καὶ ὁ τελευταῖος ἐξεδήλωσε τὴν ἐκπληξίν του. Δὲν τὸ ἠρνήθη, πλὴν ἐζήτησεν ὅπως ὑποβάλλῃ μίαν μόνον ἐρώτησιν· «Ἄρά γε, αἱ ὑπηρεσίαι ὑπῆρξαν ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἀνεκάλυψαν τὴν τοιαύτην ἀλήθειαν;». Ὁ πρόεδρος τοῦ ἀπήντησεν· «Ὅχι, ἐγὼ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν γραφομένων τόσοσ σοῦ ὅσον καὶ ἄλλων κατέληξα εἰς τὸ ὅτι σὺ εἶσαι ὁ σύντροφος Χάλεντ, καὶ βάσει αὐτοῦ ἐγένετο ἡ μετὰ σοῦ ἐπικοινωνία». Καὶ τοῦ εἶπεν ἐπ' ἴσης ὁ πρόεδρος· «Ἡμφέβαλλον μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ καθηγητοῦ Ἰσμαῆλ Σάμπρη Ἄμπντάλλα»¹⁴.

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο τῆς μαρτυρίας τοῦ Σάμη Σάραφ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ σχηματίσωμεν μίαν ὅσον ἔνεστιν ἱκανοποιητικὴν περὶ τῆς ὑποθέσεως εἰκόνα, διότι μᾶς προσφέρει τὴν ἐκ προοιμίου αὐθεντικὴν ἐκ τῶν ἔσω τῶν νασερικῶν δωμάτων μαρτυρίαν, πῶς δηλὰ δη εἶχεν ἡ κατάστασις ὄχι εἰς τοὺς διαδρόμους τῆς ἐξουσίας, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ προεδρικοῦ γραφείου, ἴσως μάλιστα καὶ ἐντὸς τῆς σκέψεως τοῦ ἰδίου τοῦ προέδρου.

Ἐν πρώτοις δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ἐν λόγῳ συνάντησις — ἀκριβέστερον ἢ ἐντολὴ ἀνιχνεύσεως τοῦ προσώπου καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συνάντησις — ἐγένετο ὀλίγον πρὸ τῆς αὐτοδιαλύσεως τῶν δύο κυριωτέρων Κ.Κ. Αἰγύπτου καὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν μελῶν των ἐν τοῖς κόλποις τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐνώσεως¹⁵. Ἄρά γε, μέχρι τότε δὲν ἀπησχόλησε τὴν σκέψιν, ἴσως καὶ τὴν περιέργειαν, τοῦ προέδρου ἢ ἀνακάλυψις τοῦ κρυπτομένου ὀπισθεν τοῦ κληματοῦ ὀνόματος «σύντροφος Χάλεντ» προσώπου; Ἐνδεχομένως καὶ νὰ ἀπησχόλησε τὸ τοιοῦτο τὸν πρόεδρον¹⁶, πλὴν δὲν ἦτο εἰς τὰς ἀμέσους προτεραιότητάς του νὰ διεξαγάγῃ σχετικὴν ἔρευναν, δοθέντος ὅτι ἄλλαι ἐπιχειροῦσι φύσεως κρατικαὶ ἀνάγκαι τὸν ἀπησχόλουν· ἄλλως τε, ἡ ἄγνοια περὶ τὸ πρόσωπον δὲν ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ περιπλοκὰς ἢ ἀνωμαλίαν κατὰ

14. Σάμη Σάραφ, Σαναουὰτ οὐὰ ἀὐὰμ μᾶ Γκαμὰλ Ἄμπντέλ Νάσερ, τ.Δ', ἐν Καϊῶ, 1436/2015, σσ. 917 ἔπ.

15. Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγαῶ, μνημ. ἔργ.

16. Τοῦτο τὸ συνάγω ἐκ τῆς ψυχολογικῆς ἀναλύσεως τοῦ Χουσέϊν Δου ἄλ-Φουκάρ Σάμπρη, Ὁ Νάσερ ἦτο μυστικοπαθῆς, διὸ καὶ ἐχρησιμοποίησε τὶς μυστικὲς ὑπηρεσίαι παρὰ Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγαῶ, Ἀραβοῖσλαμικὸς κόσμος, μνημ. ἔργ., σσ. 534 ἔπ.

τὴν ἄσκησιν τῆς διακυβερνήσεως, διότι ἀπλούστατα ἢ συντριπτικὴ πλειονότης τῶν κομμουνιστῶν εὐρίσκετο εἰς τὰς φυλακάς.

Ἡ κατάστασις ὁμως ἀλλάζει ἄρδην, ὅταν ἀποφασίζουσιν οἱ αἰγύπτιοι κομμουνισταί ν' αὐτοδιαλυθοῦν καὶ νὰ συμπλεύσουν μετὰ τοῦ προέδρου, συναγωνιζόμενοι μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν σοσιαλιστικὴν οἰκοδόμησιν τῆς χώρας. Τότε ἐπιτακτικὴ καθίστατο ἡ ἀνάγκη γνώσεως τοῦ ἐν λόγῳ προσώπου, δεδομένου ὅτι, ἐὰν αἱ ἀρχαὶ ἠγνόουν τὴν βασικὴν ταύτην πληροφορίαν, θὰ ἠδύνατο νὰ παραπλανηθῇ τὸ καθεστὼς καὶ κατ' ἐπέκτασιν ν' ἀπατηθῇ περὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ἀγνῶν προθέσεων τοῦ ἐνός ἐκ τῶν δύο μεγάλων σκελῶν τῶν τότε ἐν Αἰγύπτῳ δρώντων κομμουνιστῶν, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ καταβληθεῖσα προσπάθεια ἀνακαλύψεως τοῦ προσώπου καὶ ἐντοπίσεώς του.

Ἐτέρωθεν ὁμως, ἡ ἄχρι τοῦδε ὑπάρχουσα πληροφορία, ὅτι οὐδεὶς, πλὴν ἐλαχίστων — καὶ τούτων ὄντων ἐν τῇ ὑψηλῇ ἱεραρχίᾳ τῆς Ράϋα — ἐγνώριζον τὸ πρόσωπον τοῦ «συντρόφου Χάλεντ» παραμένει ὀρθή. Διότι, ἐὰν αἱ ὑπηρεσίαι ἦσαν εἰς θέσιν νὰ προσφέρουν μετὰ βεβαιότητος τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πληροφορίαν εἰς τὸν πρόεδρον, οὗτος δὲν θὰ προέβαιεν εἰς τὰς ἀναφερθείσας ἐνεργείας. Προκύπτει λοιπόν, ὅτι πράγματι ἐπὶ μίαν σχεδὸν δεκαπενταετίαν αἱ ἀρχαὶ δὲν ἐγνώριζον ὅτι ὁ «σύντροφος Χάλεντ» ἦτο ὁ καθηγητὴς Φουὰντ Μόρση, εἴτε λόγῳ μὴ διαφέροντος, ὅπερ καὶ ἀπίθανον, οὐσῶν γνωστῶν τῶν νασερικῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν περὶ θελήσεως πληροφορήσεως περὶ τῶν πάντων¹⁷ εἴτε λόγῳ ἀδυναμίας. Τὴν ἀδυναμίαν δὲ ταύτην ἠμπόρεσε νὰ ὑπερκεράσῃ μόνον ὁ ἴδιος ὁ πρόεδρος, στηριζόμενος εἰς τὰς προσωπικὰς του δυνάμεις. Οὕτω, ἐνῶ ἡ ἀδυναμία τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν ἀφῆκε θολὸν τὸ τοπίον, ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ προέδρου Νάσερ κατῴρθωσεν νὰ διαλευκάνῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν εἰς ἀναπάντητον ἐρώτημα μιᾶς δεκαπενταετίας.

17. Αυτόθι.